

gled ga

Občasnik Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran

Letnik XV Številka 4 November 2017

Brezplačni izvod ISSN 1854-0449

*Premiera v Gledališču Koper
Gašper Tič, Davor Herceg*

Trač

ali Mnogo hrupa za nič

Ira Ratej

**Mundus vult
decipi, ergo
decipiatur**

Mestno gledališče ljubljansko in Gledališče Koper

Gašper Tič, Davor Herceg

Trač ali Mnogo hrupa za nič

Navdihnjeno s Shakespearom

Krstna uprizoritev

Avtor libreta
Avtor glasbe
Režiserja
Dramaturginja
Scenografka
Kostumograf
Koreograf
Korepetitor
Glasbeni vodja
Avtor videa
Lektorica
Oblikovalec svetlobe
Asistentka dramaturginje
Asistentka kostumografa

Gašper Tič
Davor Herceg
Jaka Ivanc in Gašper Tič
Ira Ratej
Greta Godnič
Leo Kulaš
Miha Krušič
Jože Šalej
Davor Herceg
Voranc Kumar
Maja Cerar
Boštjan Kos
Anja Krušnik Cirnski
Lara Kulaš

Nastopajo

Maša, lepa oštirka, alternativka
Leonato, njen mož, oštirski tečnoba
Hero, njuna hči, načitana nesrečnica
Beatrice, njuna hči, jezikava lepota
Margareta, dobrovoljna natakarka,
povprečna
Boraccio, človek, trpin, bradat,
povprečen
Don Svedro, rumeni tisk
Don Pedro, njegov brat,
urejen pedantnež, pilot poveljnik
Benedikt, jezikavi lepoteč, pilot
Claudio, občutljivi poet, pilot
Herkul mali (HM), mož postave,
višji od brata
Herkul veliki (HV), njegov brat
dvojček, mož postave
Župnik, vinjen

Tanja Ribič
Gregor Čušin
Iva Krajnc Bagola
Tina Potočnik Vrhovnik

Mojca Funkl

Milan Štefe
Jaka Lah

Rok Matek
Filip Samobor
Matic Lukšič

Gaber K. Trseglav / Tomo Tomšič

Rok Kravanja / Tomo Tomšič
Uroš Smolej

Glasbeniki

Jože Šalej / Davor Herceg (klavir), **Žiga Kožar / Anže Žurbi** (bobni), **Goran Rukavina / Aleš Avbelj** (bas), **Tomaž Gajšt / Jaka Hawlina** (trobenta), **Primož Fleischman / Matej Kužel** (saksofon), **Vid Žgajner / Jakob Leban** (pozavna), **Dejan Gregorič / Ana Mezgec** (violina)

Plesalci

Matevž Česen / Tian Čehić, Tim Klemenčič / Matej Bedič,
Anja Möderndorfer / Petra Ravbar, Tadej Premk / Jan Marolt,
Karin Putrih / Tjaša Resnik, Katja Škofic / Nika Horvat

Vodja predstave **Borut Jenko**. Šepetalka **Neva Mauser Lenarčič**. Tehnični vodja **Janez Koleša**. Vodja scenske izvedbe **Matej Sinjur**. Vodja tehnične ekipe **Branko Tica**. Tonski tehniki **Sašo Dragaš, Gašper Zidanič in Maks Pust**. Osvetljevalci **Andrej Koležnik, Boštjan Kos, Bogdan Pirjevec in Aljoša Vizlar**. Frizerki **Jelka Leben in Mirela Brkič**. Garderoberki **Angelina Karlmovič in Tanja Cirman**. Rekviziterja **Borut Šrenk in Sašo Ržek**. Sceno so izdelali pod vodstvom mojstra **Vlada Janca** ter kostume pod vodstvom mojstric **Irene Tomažin in Branke Spruk** v delavnicah MGL.

Premiera v Mestnem gledališču ljubljanskem 23. februarja 2017.
Premiera v Gledališču Koper 3. novembra 2017.

Predstava ima odmor.

Sezona 2017/2018, uprizoritev 3

Finis origine pendet

Ko je Shakespeare med letoma 1598 in 1599 pisal komedijo *Veliko hrupa za nič* (*Much Ado About Nothing*), si je marsikateri motiv izposodil od drugih. Zaplet okoli zaljubljenecv, ki jima prevara prepreči srečno združitev, je bil pogost v literaturi renesančne Italije in eden izmed virov bi lahko bile *Novele* Mattea Bandella iz Mantove. Zgodba o služabnici, ki igra svojo gospodarico v kočljivem položaju, se pojavi tudi v Ariostovem *Besnečem Orlandu*, ki je bil leta 1591 preveden v angleščino. Povsem nov pa je kontrapunkt ljubezenske zgodbe med dvema različnima paroma. Na eni strani sta romantična Hero in Claudio, ki se zaljubita na prvi pogled, in na drugi jezični Benedikt in jezikava Beatrice, ki neustavljivo obmetavata drug drugega s pikrimi in duhoviti zmerljivkami. Nekoliko spominjata na slavni par iz *Ukročene trmoglavke*, ki ga je Shakespeare ustvaril leta 1590, se pravi nekaj let poprej. *Mnogo hrupa za nič* je ena najbolj priljubljenih komedij, saj v njej Shakespeare spretno prepleta prevare, spletke, skrivanje identitete, govorice, kar vse ponuja obilico čustvenih vrhuncev.

Mundus vult decipi, ergo decipiat

Foto: Peter Giodani

Sodeč po nekaterih virih naj bi bila komedija prvič uprizorjena leta 1599. Od tedaj je doživela veliko odrskih postavitev. V Sloveniji je bila zadnjič uprizorjena leta 1961 v Drami SNG Maribor. Seveda je našla pot tudi na filmsko platno. Leta 1993 je angleški igralec in režiser Kenneth Branagh posnel film, v katerem se zvezdniška zasedba* igra skrivalnice na vrtu ljubke toskanske vile. Branagh spretno prepleta čustvene izlive s čutnostjo, zvesto sledi besedilu in tudi sam igra vlogo Benedikta. Dvajset let zatem je ameriški režiser Joss Whedon, ki je sicer bolj znan po filmu *Maščevalci* (*The Avengers*) in akcijski nadaljevalki *Agenti Shilda*

(*Agents of S.H.I.E.L.D.*), posnel istoimenski film, ker ga je Shakespearova komedija popolnoma navdušila. Črno-beli film, ki so ga snemali v Whedonovi hiši z igralsko ekipo filma *Maščevalci*, je bil deležen dobrih kritik in je dosegel kar precejšnje število gledalcev. Wheldon pripominja, da je v tej komediji moč najti vse elemente, iz katerih so stekane filmske uspešnice, od suspenza, situacijske in karakterne komike, strasti, skrivalnic, prisluškovanj, melodramskih nesporazumov in tudi tragedije. Meni, da je zaplet povsem sodoben, saj tudi danes težko najdemo ženina, ki bi z lahkoto izrekel »usodni da«, ko bi izvedel, da ga je noč pred poroko njegova izvoljenka prevarala z drugim.

Kakor koli se že lotimo postavitve, se ustvarjalci vedno soočimo z vprašanjem, kaj je ta nič, okoli katerega se dela ves ta hrup. Je to ljubezen ali morebiti čast in ugled? Se mogoče nič nanaša na celotno dogajanje ali samo na

obrekovanje, osiranje in govorice kot pogonsko gorivo komedije. Messina tako postane Tračistan, z gostilnico Pri Maši, ki nosi ime po tujki, lepi oštrki, ki se je primožila od drugod. Zgodba tako dobi bolj slovenske obrise, četudi so nekatera imena ostala italijanska. Leonato, demimo, je oštir in ne več vojvoda. Njegov zakon z Mašo škriplje, finančna situacija tudi ni najboljše, zato se na vse kripplje trudi oddati obe hčeri v zakon. Shakespearov Leonato nima žene in ob hčerki Hero je pohčeril še Beatrice, pri družinskih zadevah mu pomaga brat Antonio.

Tako Messina kot Tračistan sta območje miru, vojna se bije drugje in vrnitev vojske sproži val vznemirjenja v obeh, le da v Tračistanu namesto pehote priletijo piloti. Njihov poveljnik Don Pedro, nekoliko zagonetni lik pri Shakespearu, se v Tračistanu sprostí do te mere, da nam razkrije svoje veselje do poseganja v usode drugih in tudi svojo spolno nagnjenost

Foto: Peter Giodani

ples v maskah? Leta 2013 je Marius von Mayenburg, tudi pri nas priljubljen dramatik, priredil in tudi zrežiral to komedijo v berlinskem gledališču Schaubühne. Sodeč po kritikah je svojo postavitev osredičil okoli ljubezni kot socialnega konstrukta in vse skupaj odel v zelo podarjen trash-pop imaginarij, v katerem se vse podredi plesu v maskah in zamenjavi identitet. Mayenburgov odgovor na vprašanje, kaj je tisti nič, je nedvoumen: to je ljubezen, ki ni nič drugega kot rezultat družbene manipulacije. Ljubimo, ker je to družbeno posredovan vedenjski vzorec. Ljubezen je torej stvar odločitve, nekakšna maska spolne sle, ki z vidika evolucije vodi k najpomembnejšemu cilju: razmnoževanju in ohranitvi vrste.

Omnia vincit amor

Shakespeare v svojih komedijah in tragedijah fenomen ljubezni razpre v široki pahljači in v vsej njeni ambivalenci. Ljubezen je lahko pogubna, lahko je neuslišana in destruktivna ali pa povsem pasivna. Za sabo pušča trupa, lahko vodi v srečen ali nesrečen zakon, vnaša razdore, zbujati sumničenja, združuje in razdružuje, povzdiguje in poniža ter v ljudeh zbujati najplemenitejše pa tudi najnižkotnejše impulze. Se pravi, je gonilna sila, ni pa zgolj pozitivna. Ima izjemno moč, saj posameznike malodane obsede, zamegli njihov razum in presojo. Ne ozira se na spol, stan ali raso in nihče ni imun pred njo. Tudi zato se poraja dvom, da bi se lahko nič iz naslova nanašal na ljubezen, saj je ta vtakana malodane v vsako Shakespearovo stvaritev kot pglavitno gibaló.

Gašper Tič že v naslovu nakazuje odgovor, da ves ta trušč sproži trač. Tudi sam uporabi

do istega spola. Njegov zagrenjeni brat Don Juan (Don John) pri Shakespearu ne skriva svojega prezira do bratovega uspeha in sreče drugih. Skupaj s svojima pomočnikoma (Boraccio in Conrad) pri Shakespearu nastavi Leonatovo služabnico Margareto, preoblečeno v Herina oblačila, v objem Boraccia ter s tem uspešno prepreči poroko med Claudiem in Hero. V Tičevi priredbi pa se prelevi v Don Svedra, ki uporablja najmočnejše orožje 21. stoletja: informacije oziroma medij, še natančneje: tabloid. Tračistan tako dobi časopis, medtem pa Župnik iz vinske usedline že napoveduje razmah danes splošno razširjenih internetnih informacijskih platform.

Ljubezen je tudi v Tičevem Traču osnovno osište. Dvema ljubezenskima paroma z melodramatičnimi zapleti doda še dva. Zaljubita se že rahlo odcvetela Margareta in Don Svedrov asistent Boraccio, ob njiju pa še Don Pedro in Župnik. Boraccio je pri Tiču metafora sodobnega prekarca, ki počne vse, kar mu je ukazano, in se spotoma povsem razčloveči, saj v svoji ubogljivosti spominja na psa. Šele ljubezen ga ponovno vzpostavi kot človeško bitje. Župnik je sprva konvencionalno dobrodušni alkoholik, a ko se na koncu izkaže, da je gej, v imenu ljubezni zapusti Cerkev in se skupaj z Don Pedrom odpravi proti severu. Ljubezni je pri Tiču še več kot pri Shakespearu in večše ji postavlja ovire na poti do uresničenja. Situacije mojstrsko preplete do te mere, da konec razreši z deus ex machina – z množičnim ljubezenskim poljubom, ki prežene zlo. Ljubezen torej premaga zlo oziroma trač. Shakespeare požene zlobnega spletkarja Don Juana v neznano, Tič ga najprej klonira in pomnoži, kot se množi in klonirajo trači in njihovi prenašalci, ter ga

nazadnje uniči z manifestacijo resnične ljubezni. V opoziciji sta torej ljubezen in trač, prva zaseda mesto resnice, trač pa je izenačen z lažjo. Na prvi pogled ta shema drži, vendar kot ljubezen tudi trač ni zgolj enoznačen.

Publica fama non semper vana

Če je ljubezen bolezen, potem je trač virus. Tisti, ki ga sliši, je okužen in okužbo prenese naprej. V angleškem jeziku je jezikovna razlaga besede *gossip*, ki jo je v literaturi prvi uporabil prav Shakespeare, precej nevtralna. To *gossip* pomeni z drugim govoriti o zasebnosti nekoga tretjega. Če nekomu povemo, da ima naš sosed nov avto, to še ni opravljanje. Beseda *gossip* namreč izvira iz *god sip*, ki označuje nekoga, ki nam je blizu, sorodnika, prijatelja in zaupnika. Se pravi, opravljamó, ko informacijo o nekom tretjem delimo s tistim, ki nam je blizu.

Pri nas se opravljanja drži bolj negativen predznak. *Opravljamó* pomeni: »pripovedovati kaj resničnega, vendar slabega o kom«. Skratka, pri nas ni pomembno, komu govorimo, ampak je pomembnejša negativna intenca. Mi torej rečemo, da ima sosed nov avto, ker je bahač. Če pa pribijemo, da ima sosed nov avto, ker krade, je to že *obrekovanje*, ki ga SSKJ opredeli takole: »dajati neresnične, zlonamerne izjave, s katerimi se jemlje komu ugled«. Trač pa SSKJ definira kot »govorico, predvsem zasebne narave, navadno objavljeno v medijih«. Ko v mediju objavimo, da je naš sosed skorumpiran, kar dokazuje njegov novi avto, torej tračamo.

Biološki izvor opravljanja ali obrekovanja, kot ga opiše Robin Dunbar v svoji študiji *Grooming, Gossip and the Evolution of Language*, pa opravljanju podeljuje širši smoter, saj njegov izvor poišče pri naših genetskih sorodnikih – šimpanzih. Ti imajo zapletene socialne strukture. Študije so pokazale, da vsaj 20 odstotkov

Foto: Peter Giodani

svojega časa namenijo negovanju kožuhov. Pa ne svojih, temveč se pri tem opraviu zavzeto posvečajo drug drugemu. Kožuhe skrbno trebijo in prečesavajo, odstranjujejo nečistočo in zajedalce. Seveda ima to početje tudi svoj higienski namen, ampak z obiranjem šimpanzi vzdržujejo in razvijajo socialne stike, zgledajo napetosti in negujejo medsebojne odnose. Tako so se vedli tudi naši predniki. Z večanjem

števila pripadnikov istega plemena se pri naših prednikih pojavi tudi potreba po sodelovanju, skupnem načrtovanju in tudi vzdrževanju medsebojnih razmerij. Sočasno z večanjem možganov se razvije govor in fizično obiranje nadomesti verbalno opravljanje. Kot vemo, je obiranje vedno intimna izkušnja. Dokazano je, da se več kot 80 odstotkov naših pogovorov suče okoli tistih, ki so odsotni, ker najraje izmenjujemo informacije o tretjih osebah. Tako je naše obiranje v socialnem smislu učinkovitejše kot opičje, saj lahko v krajšem času obdelamo več posameznikov in si hkrati utrjujemo mesto na družbeni lestvici.

Slednje potrjujejo tudi visoke naklade tabloidov, ki so polni informacij o zasebnem življenju drugih. Del skrivnosti o planetarnem uspehu Facebooka, YouTube, Twitterja itd. je tudi v tem, da smo z njimi ves čas na tekočem z novicami o drugih. Te objave si delimo, jih všečkamo, komentiramo in tudi sami objavljamo informacije o svojem zasebnem življenju. Čeprav ima to tudi negativne posledice, se jih tukaj ne bomo dotikali. Spomnimo se samo, da kadar ti prispevki iz zakladnic zasebnosti dosežejo veliko število ogledov, rečemo, da so postali *viralni*, kar kaže na njihov tračarski izvor. Bistvenejše je, da obiranje razumemo kot eno izmed človekovih potreb, ki ni nujno negativna. Tračistan je pred prihodom Don Svedra metafora za človeško skupnost, kjer se informacije še prenašajo verbalno in ima obiranje socialno funkcijo. Informacije lahko popači šum v komunikaciji, kar pomeni, da se sporočilo potvori in spremeni, vendar se ne pretvarja, da je čista resnica. Šele z nastopom medija se razmerja korenito spremenijo, saj si tabloid prilasti mesto razkrivanja resnice in zanalašč reciklira laži ter tako ljudsko obiranje spremeni v industrijo trača.

Quidquid latine dictum, altum videtur

Že pri Shakespearu sta ljubezen in opravljanje neločljivo povezana, se medsebojno podžigata, vozlati dogajanje in sprožata obrate. Želja po drugem se manifestira v hlepenju po informacijah; in ko na mesto informatorja stopi škodoželjnež, nismo daleč od tragedije, kot je to v primeru Hero in Claudia. In vendar so prav govorice tiste, ki premagajo prezir in nadutost drugih dveh junakov. Beatrice in Benedikt se zaljubita, ko od bližnjih izvesta, da se pod masko zmerjanja in vihanja nosu pri obeh sramežljivo skrivata naklonjenost in zaljubljenost. Skratka ljubezen in obiranje imata veliko skupnega: dogajata se v območju intimne, sta nalezljiva, sta nepogrešljiva, nezaustavljiva in lahko sprožita dobro ali slabo. Nista si nasprotna, pač pa delujeta komplementarno. Tako nam tudi Tičev *Trač*, ki kar poka po šivih od satire, komičnih situacij, ironije in tudi avtoironije, ne ponuja dokončnega odgovora na vprašanje, zaradi česa so Tračistanci zagnali toliko »nepotrebnega razburjanja«, kot frazo »mnogo hrupa za nič« pojasni SSKJ. Proti ljubezni ni cepiva, niti proti traču. Lahko pa se naslednjič, ko vas zaščemi trač, odločite, da ga ne prenesete naprej. Če pa si ne morete pomagati, ne imejte slabe vesti. Obiranje je evolucijska dediščina, ki ji tako ali tako ne morete pobeigniti. ■

Ira Ratej

**Med drugimi je ob Branaghu igrala Emma Thompson v vlogi Beatrice, Denzel Washington v vlogi Don Pedra, Keanu Reeves je bil zlobni Don Juan, Richard Briers je upodobil Leonata, Kate Beckinsale in Robert Sean Leonard pa sta bila Hero in Claudio.*

Gašper Tič (1973–2017)

So ljudje, ki vstopajo v naša življenja in iz njih izstopajo ter se nas pri svojem prehajanju le bežno dotaknejo. In so ljudje, ki v naša življenja vstopijo le poredko, toda takrat v nas vtisnejo globoke sledi.

Gašper je v življenje našega gledališča vstopil ob njegovem spočetju, zato da bi se, takrat že uveljavljeni igralec na odru Mestnega gledališča ljubljanskega, poklonil mestu, v katerem se je rodil in odraščal, odru, na katerem je ustvarjal njegov »deda«, predvsem pa vsem tistim, ki so v njem še pred vpisom na akademijo prepoznali igralski dar. Tistega junijskega dne pred šestnajstimi leti, ko sta z Natašo prišla na vajo za prvo »pravo« predstavo nedavno ustanovljenega gledališča, nihče med nami ni mogel vedeti, s kakšno igralsko radostjo in zanosom bo nastajala predstava, ki je iz vaje v vajo postajala bolj Gašperjeva, in zato vse manj avtorjeva. Nosilec, na katerem predstava stoji ali pade, je igralska sila, in prav ta je bila pglavitna kvaliteta Jelačinove *Agencije za ločitve*, ki je zaradi Gašperja in Nataše postala uspešnica našega gledališča.

Z Gašperjem smo se v Gledališču Koper znova srečevali dve sezoni pozneje, ko je na našem odru igral Mortimera v komediji *Arzenik in stare čipke*. Morda je prav takrat v njem dozorela misel, da z Natašo zapusti Ljubljano, se preselita v Koper in v sezoni 2004/05 postaneta člana našega gledališča; v tej sezoni je Gašper nastopil kot Norec v *Naključni smrti nekega terorista* in kot Jean v *Gospodični Juliji*. Ali je bila, zanj ne najbolje izbrana, vloga Jeana vzrok za odhod iz gledališča in krajši »postanek« na MO Koper, danes ni več pomembno. Pomembneje je, da se je – bogatejši za nekaj prigodnic in prvih komediografskih poskusov, ki si jih je nabral s pisanjem songov za Mestno gledališče ljubljansko in Špas teater – v naše gledališče znova vrnil kot avtor komedijskega prvenca v verzih, glasbene komedije *Trio*, ki je uprizoritvi v režiji Jake Ivanca maja lani prinesla gledališki nagradi tantadruj.

Z uprizoritvijo mjuzikla *Trač ali Mnogo hrupa za nič* se Gašper vrača na oder Gledališča Koper, ponovno kot avtor besedila in prvič kot (so)režiser. Žal je njegovo najobsežnejše delo tudi zadnje in radi verjamemo, da bi nam – ob drugi priložnosti – imel in znal povedati več, okrcati še koga in nas znova nasmejati ob naših lastnih slabostih.

Dragi Gašper, brez tebe Gledališča Koper takšnega, kot je, ne bi bilo. Vanj si vstopil prvi in v njem in v nas zapustil močno sled – v gledališču žlahtnost komičnega, v nas pa radost in ljubezen do gledališkega ustvarjanja.

Pogrešamo te.
Člani Gledališča Koper

Foto: Aljoša Rebolj

Foto: Jaka Varmuž

Gledališče Koper, Slovensko stalno gledališče, INK – Gradsko kazališče Pula, SNG Nova Gorica

Carlo Goldoni – Predrag Lucić Barufe / Barufe / Le baruffe

(Istarske barufe)

Krstna uprizoritev

Prevajalci **Daniel Malalan, Petra B. Blašković, Patrizia Jurinčič Finžgar, Nataša Tič Ralijan**. Avtorja songov **Predrag Lucić, Iztok Mlakar**. Režiser **Vito Taufer**, asistentka režiserja **Renata Vidič**. Lektorice **Petra B. Blašković, Patrizia Jurinčič Finžgar, Nataša Tič Ralijan**. Scenograf **Voranc Kumar**, kostumografinja **Barbara Stupica**. Avtor glasbe **Damir Halililć Hal**. Oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**, oblikovalec maske **Matej Pajntar**. Asistent režiserja (študijsko) **Izidor Čok**, asistentka kostumografije **Ana Žerjal**. Igralci: **Gojmir Lešnjak - Gojc (Tone), Marjuta Slamič (Paškua), Maša Grošelj / Patrizia Jurinčič Finžgar (Lucijeta), Rok Matek (Pepi), Izток Mlakar (Serdo), Petra B. Blašković / Nataša Tič Ralijan (Libera), Patrizia Jurinčič Finžgar / Elena Brumini (Urša), Nika Ivančić (Keka), Luka Cimprič (Šime), Kristijan Guček (Đovanin), Igor Štamulak (Isidor), Andrej Zalesjak (1. stražnik), Gorazd Žilavec (2. stražnik), Izidor Čok (Toto Coto) in Damir Halililć Hal (kitarist)**

Premiera 20. oktobra 2017 v Gledališču Koper.

Kadar ustvarjalci vedo, kaj želijo, takrat se lahko izjemno dramsko delo prilagodi sodobni miselnosti in političnim okoliščinam, ne da bi pri tem izgubilo na svoji brezčasnosti. To je uspelo Predragu Luciću, prevajalcu besedila v hrvaško čakavščino, in slovenskemu režiserju Vitu Tauferju v njuni sodobni interpretaciji *Primorskih zdrah* /.../.

Od krstne uprizoritve na karnevalu v Benetkah davnega leta 1762 *Primorske zdrahe* niso izgubile svojega duha, zdi se, da je njihova vsebina danes še kako pomembna – najprej zaradi same zgodbe o siromašnih ribičih in njihovem življenju v majhnem mestu, nato zaradi neresenega vprašanja morske meje med Slovenijo in Hrvaško, kar je v liku sodnega pomočnika na arbitražnem sodišču – »ki vzpostavlja red tako, da siromašnim organizira poroke in jim ponuja ugodne bančne kredite« – delno dramaturško vpisano v predstavo. To je prispevalo k vsebinsko politični aktualnosti in režiserko-igralski interpretaciji, izraženi v mešanici jezikov; istrskohrvaškega, primorskoslovenskega, slovenskega, italijanskega, nemškega in madžarskega. ■

Andrija Tunjić, Vijenac, 6. julij 2017

Vtem mozaiku medčloveških odnosov je vsak od igralcev našel svoj prostor in svojih »pet minut«. No, nekateri so bolj opazni. Ljubljeneec slovenskega občinstva Izток Mlakar si je s svojim žlobudranjem (ki je tako dovršeno, da popolnoma razumete, o čem govori) takoj pridobil simpatije, saj gre za pravega veterana na polju komedije. Nekateri prizori so tako mojstrsko odigrani, da se občinstvo popolnoma živi in sodeluje – ko je vstopil Đovanino (fantastični Guček) s sekiro in z ubijalskim pogledom, so se gledalci v prvih vrstah resnično zdrznili, saj njegov nevarni pogled ni bil namenjen njegovim soigralcem, temveč tudi občinstvu. /.../ Gre za dobro organizirano uprizoritev, v kateri režiser, tako se mi vsaj zdi, igralcem vendarle dopušča njihov lastni srčni utrip. ■ *Olga Vujović, kritikaz.com, 3. julij 2017*

Igralske kreacije so tudi najmočnejši del uprizoritve. Medtem ko pri ženskem delu zasedbe prednjači hrupna kolektivna igra, pri moškem izstopajo, posamezne, tudi mojstrsko izklesane vloge. ■ *Andraž Gombač, Primorske novice, 24. 6. 2017*

Igralci /.../ napolnijo oder z izvrstno kolektivno igro, ki je izjemno prepričljiva in zbuja salve smeha. Zelo so usklajeni, liki pa so brez izjeme odlično oblikovani. Posebej izstopa Kristijan Guček v vlogi Đovanina, ki izvrstno interpretira mladega, preprostega, grobeja in na trenutke nerodnega ribiča, ki je plemenit zaradi svoje preproste ljubezni do ljubljene ženske, za katero bi ubijal. Guček svoj lik oblikuje z veliko pozornostjo do detailov in brez vsakršnega pretiravanja, v njem se izostrí frustracija zapostavljenih členov družbe in vsa lepota njihove neposredne narave. /.../

Predstava Barufe uspešno predira četrto steno, oder je postavljen sredi gledalcev, ki so z liki soočeni neposredno in fizično. Scenografija Voranca Kumarja prostor po načelu »manj je več« odpira odrskemu vrvenju. Predstava zaposli več čutov gledalca (posebej tistega v prvi vrsti), nasmee in gani. Tako udejanja Goldonijevo tradicijo in intenco: na oder prenesti neukrotljivo divjost življenja. Že dolgo nisem videla gledalcev, ki bi bili tako zatopljeni v dogajanje na odru, kot je bila sredina premierna publika. Je za to kriv morski zrak na Martinčevem trgu v Kopru, morda galebi, ki so včasih preleteli nebo, redke dežne kaplje ali vonj po ribah? Mislim, da bo predstava zaživela in se dotaknila ljudi tudi izven idealnega ambienta koprškega trga, v katerega je bila – žal v okviru Primorskega poletnega festivala samo enkrat – umeščena njena krstna uprizoritev. Dobrih komedij je namreč malo – ta je odlična. ■ *Ivana Zajc, Primorski dnevnik, 25. junij 2017*

Najbolj barufam izpostavljena publika dobi sardele in glaž vina, izbrani za polnost sreče tudi kreditno pogodbo. Vsi pa živahno komedijo z veliko tekanja, ki izzveni v tonih istrske multietničnosti in pomiritev. ■ *Matej Bogataj, Delo, 4. oktober 2017*

Josip Vandot – Renata Vidič Kekec

Režiserka **Renata Vidič**, scenograf **Bine Skrt**, kostumografinja **Anja Ukovič**, avtor glasbe **Klemen Bračko**, avtorji besedil za songe **ustvarjalci predstave**, oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**, lektor **Martin Vrtačnik**, asistentka scenografa **Ana Žerjal** Igralci: **Ilija Ota / Igor Štamulak (Kekec), Tjaša Hrovat (Tinka, Mojca, Kosobrin), Anja Drnovšek (Jerica, Mama Koroščeva, Mišnjak, Mena), Mojca Partljič (Vila Škrlatica, Mama Mežnarjeva, Pehta, Divji lovec), Luka Cimprič (Prisank, Volk, Rožle, Bedanec) in Klemen Bračko (glasbenik)**

Premiera 30. septembra 2017 v Gledališču Koper.

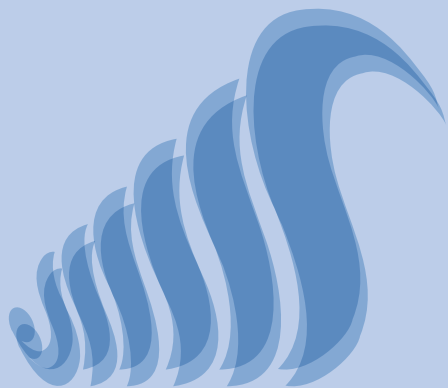

Foto: Jaka Varmuž

Vidičeva se je odločila za pravljico pripoved, v kateri poteka vse zelo bliskovito in ni nujno, da tudi logično razložljivo, temu slogovnemu načrtu so sledili tudi igralci in igralk, ki niso zaostrovali svojih podob, ampak so jih opremljali naivno slikovito in dobrodušno, tako da celo Bedančev padec v prepad vzbuja sočutje. Oblečeni so bili v kostume (delo Anje Ukovič), kakršne imajo literarni liki v knjigi ali na filmskem platnu, tako da so nekakšne osebe iz drugega (preteklega?) časa, a delujejo živo in neposredno tudi danes. Kako tudi ne bi, ko so vrednote in ideali, odkar stoji človeštvo, vedno isti. Vsaj v izhodišču. Vsaj v otroškem svetu, pameti in srcu, dokler jim starejši vsega tega ne odtujimo. Zato je koprski Kekec povedno funkcionalen in zna prizorišče računalniškega ali televizijskega zaslona učinkovito zasenčiti s prizoriščem gledališkega zaslona. To je seveda veliko. Skoraj čudežno. ■ *Marij Čuk, Primorski dnevnik, 3. oktober 2017*

Vnaslovni vlogi je Ilija Ota (igral bo v alternaciji z Igorjem Štamulakom) netipičen mladinski junak, prej svojeglav fant, ki se poživlja na napotke starejših in modrejših. Nič kaj rad ne hodi po uhojenih poteh, raje pleza po strmih skalah in rine tja, kjer samevajo Pehta, Prisank, Bedanec, Kosobrin, družbeni izobčenci, na rob porinjeni zavoljo drugačnosti, nenavadnosti, »čudaške« nravi.

V več raznolikih vlogah skozi predstavo skačejo igralci Tjaša Hrovat, Anja Drnovšek, Mojca Partljič in Luka Cimprič, njihove like pa bogati zlasti vrsta drobnih domislic in dodatkov. Učinkoviti so tudi kostumi Anje Ukovič in zlasti preprosta, a funkcionalna scena Bineta Skrta. ■ *Andraž Gombač, Primorske novice, 4. oktober 2017*

Primorski poletni festival 2017

Na letošnjem 24. Primorskem poletnem festivalu (PPF), ki je že drugi potekal pod sloganom *Povezujemo/Colleghiamo* in znova segel čez mejo – ne le do italijanskih Milj, tokrat tudi do hrvaškega Pulja – se je zvrstilo 23 festivalskih dogodkov; med njimi predpremierna koprodukcija uprizoritve Goldoni – Lucicevih *Baruf* in gostovanje 36-članskega ansambla iz češkega Brna z rok opero *Jesus Christ Superstar*.

24. PPF je slovesno odprl koncert Marka Hatlaka s skupino FUNtango, za pravi festivalski praznik pa je že drugi dan poskrbela predpremierna uprizoritev *Baruf* v režiji Vita Tauferja na Martinčevem trgu v Kopru. V nadaljevanju festivala, ki je potekal tudi v Izoli, Piranu, Ankaranu in Novi Gorici, so se zvrstila preverjena gostujoča gledališka imena, številna dobro znana tudi obalnemu gledališkemu občinstvu: z večkrat nagrajenima glasbenima predstavama *Piaf-marche* in *Črni* se je koprskemu občinstvu predstavilo Novosadsko gledališče, z nagrajeno uprizoritvijo *Gospa Bovary* SNG Nova Gorica, s predstavo *Jami District* v režiji Kokana Mladenovića Bitef teatar Beograd s koproducenti; s koncerti pa Lara Janković, Klapa Semikantà in Obalni komorni orkester. Koprsko občinstvo si je lahko ogledalo še projekcijo dokumentarnega filma *Trst, Jugoslavija* in glasbeno-scensko predstavo *Možna prihodnost* v izvedbi igralcev in orkestra Pordenone Big Band. Vrhunec festivala je napovedovalo gostovanje Mestnega gledališča iz Brna z uprizoritvijo rok opere *Jesus Christ Superstar* v Amfiteatru Avditorija Portorož, vendar je neurje prekinilo predstavo in zdesetkalo obiskovalce.

Festival je tudi letos segel čez mejo do italijanskih Milj, kjer so si gledalci na vrtu Gledališča Verdi lahko ogledali predstave italijanskih producentov; predstavi za otroke *Sneguljičica ali ne odpiraj vrat*, uprizoritev *Social Comedy* v režiji Marka Sosiča in monodramo *Devetsto* po besedilu Alessandra Baricca. Prvič je festival segel tudi na Hrvaško: *Barufe* so (po drugi predpremieri v Novi Gorici) dočakale predpremierno tudi na dvorišču Zgodovinskega in pomorskega muzeja v Pulju.

Naše gledališče se je festivalskemu občinstvu poleg *Baruf* predstavilo še s Camoletti-jevo (*Totalno*) katastrofalno večerjo v Izoli in s Tičevim *Triom* v Ankaranu, ki je tudi uradno sklenil festival. Ker se je na letošnjem PPF zvrstilo manj dogodkov kot na lanskem, je bil tudi obisk festivalskih prireditev nekoliko manjši. Festivalске prireditve je obiskalo 2.812 gledalcev oziroma poslušalcev. ■

Rekorden obisk festivala Pri svetilniku

prvi prizor

Festival gledaliških predstav za mularijo Pri svetilniku, ki smo ga pred sedmimi leti v Gledališču Koper prvič pripravili z namenom, da si vsak otrok vsaj enkrat na leto ogleda gledališko predstavo, je letos obiskalo rekordno število osnovnošolcev obalne in kraške regije, našli smo jih skoraj 6.500, ki so si v devetnajstih festivalskih dneh ogledali 24 predstav in obiskali kar 45 Učnih ur o gledališču.

Sedmi festival Pri svetilniku, ki je letos potekal med 30. septembrom in 18. oktobrom ter otrokom na ogled ponudil kar 72 dogodkov, smo odprli s krstno uprizoritvijo *Kekca*. Po zgodbah Josipa Vandota ga je za oder priredila in tudi režirala Renata Vidič. Prireditev se je nadaljevala z našimi uspešnicami iz preteklih sezon: z *Modrim piščetom* (4 predstave),

Loli, Bolijem in svetom, polnim čudes (2), *Živalskimi novicami* (4), *Butalci* (1), s petimi ponovitvami *Kekca* in z gostujočo produkcijo *Kla kla klasika* (6), v kateri sta si roki podala kanonska slovenska poezija in sodobni slovenski rap.

Na željo posameznih šol, v okviru katerih so otroci organizirano obiskali naše gledališče, smo zanje pripravili še številne spremljevalne dejavnosti: s pedagogi so lahko obiskali Učno uro o gledališču, ki je obsegala voden ogled prostorov gledališča, spoznavanje poklicev v njem in gledališke improvizacije. Prav tako so šolarji spoznali gledališki bonton, se z nami pogovorili o predstavah in ustvarjali v otroški ustvarjalni delavnici *An ban*.

Letošnji festival so obiskali otroci iz vrtca Montessori Mozaik Koper, učenci Centra za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava (CIRIUS Vipava), Centra za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan (CUEV Strunjan), Centra za komunikacijo, sluh in govor Portorož (CKSG Portorož) ter učenci OŠ Dragomirja Benčiča-Brkina Hrpelje, OŠ Dušana Bordona Semedela-Koper, OŠ Dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini, OŠ Koper, OŠ Elvire Vatovec Prade, OŠ Vojke Šmuc Izola, OŠ Ivana Babiča-Jagra Marežige, OŠ Šmarje pri Kopru, OŠ Oskarja Kovačiča Škofije, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, OŠ Cirila Kosmača Piran, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper, OŠ Sečovlje, OŠ in vrtca Ankaran, OŠ Antona Ukmarja Koper, OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen, OŠ Lucija, OŠ Vincenzo e Diego de Castro in OŠ Dekani. Prav vse smo obdarili s knjižnim kazalom in bonom za brezplačen ogled ene od otroških predstav v letošnji gledališki sezoni ter jim omogočili brezplačno fotografiranje pred gledališčem.

Del spremljevalnega programa smo namenili tudi izobraževanju odraslih. V okviru petletnega projekta kulturno-umetnostne vzgoje *Prvi prizor: gledališče kot prostor učenja simbolnih jezikov*, ki temelji na sodelovanju kulturno-umetnostnih na eni in vzgojno-izobraževalnih ustanov na drugi strani, smo za strokovne delavce šestih osnovnih in dveh srednjih šol iz obalne regije pripravili strokovni izobraževanje z naslovom *Dialog med umetnostjo in vzgojo*, ki ga je izvajal zavod za raziskovanje in razvoj pedagoške in kulturno-umetniške prakse PETIDA.

7. festival Pri svetilniku je letos obiskalo 1.300 otrok več kot lani. Dober obisk potrjuje priljubljenost gledališča med osnovnošolci in hkrati tudi pravilnost naše odločitve, da slehernemu otroku MO Koper omogočimo ogled vsaj ene predstave v šolskem letu. ■

Borštnikov prstan Saši Pavček

Letošnja dobitnica Borštnikovega prstana, najprestižnejše slovenske nagrade za igralske dosežke, ki jo podeljujejo od leta 1970, je dramska igralka, pesnica in dramatičarka Saša Pavček.

V utemeljitvi nagrade – Pavčkova je prstan prejela na sklepni slovesnosti 52. festivala Borštnikovo srečanje – je dr. Blaž Lukan zapisal, da »Saša Pavček v svoje igralske like vstopa oprežno, radovedno, občutljivo, z upanjem in strahom hkrati, pa z neko neulovljivo melanholijo, svojo 'dobro znanko'. Morda lahko rečemo, da lahko le tako svoje vloge sploh oblikuje in hkrati z njimi sestavlja tudi lastno igralsko oziroma umetniško podobo, po kateri jo prepoznavamo in že skoraj štirideset let spremljamo

na odrskih deskah in radijskih valovih, na televiziji in filmu ali v pisani besedi«.

Pavčkova, od leta 1985 članica Slovenskega narodnega gledališča Drama v Ljubljani in danes redna profesorica umetniške besede na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, je v gledališču in na filmu poustvarila več kot 120 vlog iz klasičnega in tudi sodobnega repertoarja, v resnem in komičnem žanru ter sodelovala z režiserji različnih generacij, ki so v njej že kmalu prepoznali nekaj njenih ključnih igralskih kvalitete: disciplino in natančnost, zahtevnost in delavnost, invencijo in zvestobo.

Ker je nekatere od teh vlog, predvsem komične, izoblikovala v uprizoritvah primorskih gledališč, tudi v uprizoritvah Gledališča Koper

in v produkcijah Primorskega poletnega festivala, jih velja tokrat znova omeniti: bila je Lučana v Tomšičevi monokomediji *Bužec on, bušca jaz* (1998, PPF), Mirandolina v Goldonijevi *Krčmarici Mirandolini* (2002, Gledališče Koper), Grofica v Marivauxovem Volilu (2003, Gledališče Koper in PPF), Ana Živana Tavčar Simčič v Nušičevi *Gospa ministrici* (2009) in Filumena Marturano v De Filippovi *Filumeni Marturano* (2012, obe Gledališče Koper in SNG Nova Gorica).

Na odru našega gledališča je bila v sezoni 2004/2005 premierno uprizorjena njena monokomedija *Al' en al' dva* z Alešem Valičem.

Dobitnici Borštnikovega prstana iskreno čestitamo! ■

Bužec on, bušca jaz (1998)

C. Goldoni: Krčmarica
Mirandolina (2002/03)

B. Nušić: Gospa ministrica
(2007/08)

Foto: Foto atelje Pavšič Zavavlav / SNG Nova Gorica

P. de Marivaux: Volilo
(2002/03)

E. De Filippo: Filumena Marturano
(2011/12)

Foto: Radovan Čok

Pikini nagradi Živalskim novicam

Na 28. Pikinem festivalu, ki je sredi septembra potekal v Velenju, sta se na Pikinem odru Doma kulture Velenje tamkajšnjim osnovnošolcem s predstavo *Živalske novice* predstavili tudi Gledališče Koper in SNG Nova Gorica. Gostujoče predstave poklicnih in polpoklicnih gledališč je ocenjevala devetčlanska otroška žirija v sestavi devetletnih deklic, izjemnih učenec vseh velenjskih osnovnih šol, ki je soglasno sklenila, da zlato piko za najboljšo predstavo na Pikinem odru prejme uprizoritev *Živalske novice*; po zgodbah Primoža Suhodolčana jih je režirala Ajda Valcl. Nagrado za najboljšega igralca je prejel član koprške ekipe Gorazd Žilavec za vloge, odigrane v predstavi. Nagradi je prevzela direktorica Gledališča Koper Katja Pegan. ■

Foto: Matjaž Šalej

Boris Cavazza med nagrajenci 8. FEMF-a

Na sklepni slovesnosti 8. Festivala evropskega in mediteranskega filma (FEMF), ki je na začetku oktobra potekal v Piranu in je obiskovalcem v petih dneh ponudil jagodni izbor svetovnih filmskih festivalov, so tudi letos podelili nagrado za igralski prispevek k slovenskemu filmu. Zaslužen jo je prejel upokojeni igralec Gledališča Koper Boris Cavazza, ki je v svoji petdesetletji dolgi igralski karieri nastopil v 50 (televizijskih) filmih, štiri med njimi pa podpisal tudi kot scenarist. Čestitamo! ■

NAPOVEDUJEMO

Gostovanje Hrvaškega narodnega gledališča Zadar

Zapuščam te (Ostavljam te*)

Po motivih *Marriage play* Edwarda Albeeja

Prevajalca **Vinko Radovčić, Jelena Karoglan**

Režiser **Matjaž Latin**

Igralci **Alen Liverić, Jasna Ančić, Žana Bumber, Mimi Zadarski**

Glasbenika: **Ivan Ivčić (klaviature), Jadran Dučić - Čičo (bobni)**

Gledališče Koper, ponedeljek, 20. novembra 2017, ob 20. uri.

Popolndan. Ona bere. Vstopi njem mož in jo na vratih preseneti z besedami: »Zapuščam te!«. Ona mu ne verjame, zato se on trikrat vrne, znova vstopi in znova ponovi svojo odločitev. Poskušaja ji dopovedati, da je ta dan doumel, da je s svojim življenjem nezadovoljen in da potrebuje spremembo. Ona ga najprej »presliši«, ko pa mu vendarle prislusne, sledi šaljiva, nato pa vse bolj globoka analiza njenega skupnega življenja, v kateri dva duhovita in izobražena petdesetletnika scirata trideset let svojega zakona. Vse bolj postaja jasno, da ta ni igra zakonskih prelisicevanj in ne »akumulacija nesmiselnih navad«, temveč je prerasel v nemoč soočenja s praznino sodobnega življenja, v eksistencialno krizo. Postal je del utečenega rituala, ki je, četudi

del zakonske igre, hkrati tudi opozorilo in opomnik zakoncema, da morata oba najti nov razlog, da bi lahko ostala skupaj.

Ali se bosta razšla ali je bila to le ena od njunih zakonskih igrice (predstava se tudi konča e enakimi besedami, kot se začne), uprizoritev Hrvaškega narodnega gledališča iz Zadra ne razkriva. V nekem trenutku se namreč predstava spremeni v televizijski resničnostni šov, v katerem nastopajo zakonski par, voditeljica, zakonski svetovalci in glasbenika, gledalci pa prevzamejo vloge statistik, od katerih se pričakuje, da po navodilih ploskajo tuji nesreči, kar daje predstavi ironični ton.

Kritiški odmevi so v uprizoritvi izpostavili odlično igro obeh glavnih protagonistov, še posebej Ančičeve, o kateri so zapisali: »Jasna Ančić ima čudežen igralski razpon, njeno ironiziranje stereotipa 'neumne blondinke' in nato razvoj širokega spektra ženstvenosti in uporabne ženske vojne psihologije je presenetljivo in dragoceno pričevanje posebnosti in neponovljive igralske osebnosti, za kakršne se pišejo drame«.

Uprizoritev, ki je bila v zadarskem gledališču v režiji Matjaža Latina premierno uprizorjena januarja letos, je nastala po motivih *Zakonske igre* (1987) Edwarda Albeeja, v kateri je del ameriških kritikov prepoznal re-tuširano različico znamenite Albeejeve igre *Kdo se boji Virginije Woolf?* ■

* Predstava je v hrvaškem jeziku.

Gledga ■ Občasnik Obalnih galerij Piran in Gledališča Koper ■ Letnik XV, številka 4 ■ Izdajajo Gledališče Koper in Obalne galerije Piran ■ Za izdajatelje Katja Pegan in Jelka Pečar ■ Uredništvo Tatjana Sirk, Miha L. Trefalt (odgovorni urednik) ■ Lektorica Alenka Juvan ■ Obdelava slik Vek Koper, Marica Peterlin ■ Tisk Tiskarna Vek Koper ■ Naklada 3.200 izvodov ■ Koper, november 2017 ■ Izid občasnika Gledališča Koper in Obalnih galerij Piran so omogočili Ministrstvo za kulturo RS, MO Koper in Občina Piran ■ Na naslovnici Gledališča Koper: motiv s plakata za uprizoritev *Trač ali Mnogo hrupa za nič* v produkciji Gledališča Koper in MGL (foto: Peter Giordani / MGL) ■ Na naslovnici Obalnih galerij Piran: Bertozzi & Casoni, *Vassoio*, 2010, keramika, 18 x 61 x 34 cm (detajl) (foto: Bernardo Ricci)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

OBČINA PIRAN
COMUNE DI PIRANO

